

Ilma ja rõivas

Jaanus Tassu oli võimas moekujundaja, mis mõneks päevaks suutis muuta ka kõige läänelikumad daamid araabialikuks.

Noil päevil, kui lõõtsus vinge tuul koos (seekord) tõelise pakasega, oli enamik Eesti inimesi sunnitud varjama külmetavat näolappi silmini veetud saliga, välja olid otsitud läkiläkid, jalga topitud soojad saapad.

Milline on sobiv riietus?

Ei ole ilusat ilma, on vaid sobiv riietus.

Omaaegne tuntud hügieenik Mihkel Kask väitis raamatus "Inimene ja ilm": riietus peab laitmatult täitma oma kaitsefunktsioone, olema kerge, vähe märduma, riietumine ja lahtiriietumine (riietus ongi riieteta olek?! – A. K.) peab olema hõlbus ning riietusesemed peavad vastama esteetika nõuetele.

Riietuse määrab nii ilm kui kliima. Esimene selle, mida hommikul selga panna, teine, mida sesooniks (talveks, kevadeks) poest osta.

Troopiliste alade elanikel pole rõivaste kerguse üle vaja pead muretseda, küll aga polaaraladel ja parasvöötmes.

Vene president teatavasti märkis üleilmsel kliimakonverentsil rahulolevalt – edasine ilma soojenemine toob nende rahvale ainult head: kasukaid on vaja vähem osta.

Rõivaste soojus on samuti aegade jooksul kõvasti muutunud. Sajandeid oli Euroopa naistel seljas õige mitu undrukut. Alles XIX sajandi algus kergendas daamide koorimat – 1800. aastal olevat naiste rõivas (kleit, kingad, ehted jms) seljas kaalunud kokku vaid 400 grammi. Õues liikudes mähiti ümber kašmiirsall. Pole siis mingi ime, et grippi haigestus noil talvedel päevas kuni 60 000 inimest. Vaat see oli tõeline pandeemia!

Väejuhtidest moegurud

Paljudel kuulsatel inimestel oli omapäraseid hobisid: näiteks Napoleon ja Aleksander Suur olid hinnatud kondiitrid, India riigimees Jawaharlal Nehru küpsetas meelsasti neerupirukaid jne. Peeter I ja Karl XII hakkasid lahingute vahel ajal alati puid istutama, vähemalt Eesti pinnal.

Mõned kuulsad väepealikud on aga oma nime ajalukku jäädvustanud kui praktilise

Sobivalt riietatud kodanik.

moejoone loojad. Juba paar sajandit ei paista sõdurid silma uhkete sulgede ega säravate mundritega – hinnas on praktilisus. Hea, kui see on ühendatud elegantsiga.

Üks näide. Vastased Waterloo lahingus – Napoleon ja Wellingtoni hertsog – löid uue, põlvini ulatuva saapa, mida kutsutigi edaspidi vastavalt Napoleoni saabasteks või siis wellingtonideks.

Muide, nende pikkade meeste aluspükste ristiisaks, mida meil siin rahvapärased napoleonideks kutsutakse, ei ole mitte kuulus korsiklane.

Paljudel elualadel, kus on vaja ebaõnnestumiste puhul oma nägu varjata (röövlid, K-komandolased, kirurgid jt),

kasutatakse mitmesuguseid peakatteid. Sageli selliseid, kus on näha vaid silmad või siis silmad ja suu. Kust need katted pärinevad?

152 aasta eest püsisid Krimmi sõja tandril väga külmad ilmad, lisaks puhus vinge tuul. Inglise vägesid juhatas lord Raglan ja tema disaini-idee järgi said liitlasväed pähe villased mütsid, millele olid sisse lõigatud avased silmade ja suu jaoks ehk nn balaklavad. (Balaklava sadama lähedal rappis tugev torm Inglise-Prantsuse laevastiku vaeseomaks).

Too sõjamees on ajalukku läinud veel teisegi saavutusega, nimelt raglaanlõikega. See termin ei tähenda aga sugugi

välkmanöövrit lahingus, vaid hoopis varrukaloiget, mis olevat kasutusele võetud nimetatud lordi rõivastuses. Väejuht kaotas Waterloo lahingus parema käe ning säärase löikega palitult oli tal kergem selga saada.

Suvised peakatted on ette nähtud ajude kaitsmiseks liigse kuumuse eest. Lenin oli tuntud soni ("Kes see seisab sonis

hallis – see me Lenin kullakallis!" – lastelaulust, täiskasvanud lisasid: "Miks ta seisab sonis hallis – sest et karvamüts on kallis!"), feldmarssal Montgomery aga bareti poolest. Viimane meeldis mullegi kunagi väga. Kuni naine mainis, et "näen selles välja kui päris bask".